

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 6. joulukuuta 2021
(OR. en)

14750/21

SOC 724
EMPL 541
GENDER 128
ANTIDISCRIM 109

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Ed. asiak. nro: 13976/21 + COR 1

Asia: Tekoälyn vaikutus sukupuolten tasa-arvoon työmarkkinoilla
– Neuvoston päätelmät

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena neuvoston päätelmät edellä mainitusta aiheesta. Ne hyväksyttiin 6. joulukuuta 2021 pidetyssä TSTK-neuvoston istunnossa.

Tekoälyn vaikutus sukupuolten tasa-arvoon työmarkkinoilla**Neuvoston päätelmät¹**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

TOTEAA seuraavaa:

1. Sukupuolten tasa-arvo ja ihmisoikeudet ovat eurooppalaisten arvojen ytimessä, ja naisten ja miesten tasa-arvo on perussopimuksissa vahvistettu Euroopan unionin perusperiaate, joka tunnustetaan myös Euroopan unionin perusoikeuskirjan 23 artiklassa. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 8 artiklassa edellytetään, että unioni pyrkii kaikissa toimissaan poistamaan eriarvoisuutta naisten ja miesten välillä sekä edistämään tasa-arvoa.
2. Jotta työelämässä varmistettaisiin käytännössä täysi tasa-arvo miesten ja naisten välillä, SEUT 157 artiklassa jäsenvaltioita ei estetä pitämästä voimassa tai toteuttamasta positiivisia toimenpiteitä. Niillä pyritään tarjoamaan erityisiä etuja, jotka tekevät aliedustetulle sukupuolelle helpommaksi harjoittaa ammattitoimintaa tai ehkäisevät taikka kompensoivat työuran kannalta heikompaa asemaa. SEUT 157 artiklassa edellytetään, että jokainen jäsenvaltio huolehtii sen periaatteen noudattamisesta, jonka mukaan miehille ja naisille maksetaan samasta tai samanarvoisesta työstä sama palkka.
3. Sukupuolten tasa-arvo, varma ja sopeutuva työllisyys sekä työ- ja yksityiselämän tasapaino vahvistetaan Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission 17. marraskuuta 2017 julistaman Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteissa 2, 5 ja 9. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevassa toimintasuunnitelmassa korostetaan, että Euroopan on pyrittävä vähintään puolittamaan sukupuolten välinen työllisyysero vuoteen 2019 verrattuna, jotta vähintään 78 prosentilla 20–64-vuotiaista olisi työpaikka vuoteen 2030 mennessä.

¹ Pekingin toimintaohjelman täytäntöönpanon arvioinnin yhteydessä laaditut päätelmät, jotka liittyvät erityisesti keskeiseen ongelma-alueeseen F (Naiset ja talous).

4. Sukupuolten tasa-arvoa edistävät toimet ovat älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun kannalta tärkeitä tekijöitä sekä ennakoedellytys vaurauden, kilpailukyvyn ja täystyöllisyyden toteutumiselle samoin kuin sosiaaliselle yhteenkuuluvuudelle, osallistavuudelle ja hyvinvoinnille. Samaan aikaan EU:n väestökehityksen seurauksena työvoiman määrä vähenee. Tämä edellyttää korkeasti koulutettujen asiantuntijoiden, erityisesti naisten, houkuttelemista työmarkkinoille ja pitämistä siellä, myös tieto- ja viestintätekniikan alalla, samalla kun tehostetaan sukupuolenmukaisen horisontaalisen ja vertikaalisen eriytymisen torjuntaa.
5. Digitalisaatiolla ja uusilla teknologioilla, kuten tekoälyllä, voi olla ratkaiseva asema vauhditettaessa kehitystä kohti naisten täyttä ja tasavertaista osallistumista työmarkkinoille. Covid-19-kriisi aiheutti muutoksia työnteon malleihin ja lisäsi digitaalisten ja tekoälyyn perustuvien ratkaisujen käyttöä. Sen myötä on korostunut tarve tarkastella digitalisaatiota ja erityisesti tekoälyä sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta.
6. Tekoäly on merkittävä digitalisaation väline sekä muutoksen ja innovoinnin liikkeellepaneva voima myös työn uusien muotojen ja sosiaalisen osallisuuden näkökulmasta. Sen vaikutukset voivat kohdistua eri tavalla naisiin kuin miehiin. On tärkeää analysoida työn uusien muotojen seurauksia sukupuolinäkökulmasta, vapauttaa naisten koko potentiaali tällä alalla ja varmistaa, että naiset ja miehet voivat hyötyä tasapuolisesti tekoälyn käytön tarjoamista mahdollisuuksista eri työelämän aloilla, alustatalouden työ mukaan luettuna. Naisia ja miehiä on suojeltava myös mahdollisilta riskeiltä. Esimerkiksi läpinäkyvän päätöksenteon sekä sukupuoleen, rotuun tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan algoritmisen syrjinnän riskiä on arvioitava ja niihin on pohdittava ratkaisuja, joilla estetään EU:n arvojen ja perusoikeuksien, kuten syrjimättömyyden ja sukupuolten tasa-arvon, loukkaaminen.

7. Komissio korosti sukupuolten tasa-arvostrategiassa 2020–2025 seuraavaa: "Tekoälystä on tullut strategisesti tärkeä ala ja yksi taloudellisen kehityksen merkittävimmistä vauhdittajista, mistä syystä naisten on osallistuttava sen kehittämiseen tutkijoina, ohjelmoijina ja käyttäjinä. Tekoäly voi tarjota ratkaisuja moniin yhteiskunnallisiin haasteisiin, mutta siihen liittyy riski sukupuolten eriarvoisuuden syvenemisestä. Jos algoritmit ja niihin kytkeytyvä koneoppiminen eivät ole riittävän läpinäkyviä ja aukottomia, on vaara, että ne toistavat, vahvistavat tai edistävät sukupuolivivoumia tavalla, josta ohjelmoijat eivät välttämättä ole tietoisia, tai tuottavat niitä tietynlaisen datavalinnan tuloksena."
8. OTTAA HUOMIOON komission valkoisen kirjan tekoälystä "Eurooppalainen lähestymistapa huippuosaamiseen ja luottamukseen", jossa kehoitetaan eettisen ja luotettavan tekoälyn kehittämiseen ja käyttämiseen koko EU:n taloudessa.
9. OTTAA HUOMIOON Euroopan tasa-arvoinstituutin (EIGE) raportin "Artificial intelligence, platform work and gender equality" (Tekoäly, alustatalouden työ ja sukupuolten tasa-arvo). Raportissa esitellään ne keskeiset tavat, joilla tekoälyyn perustuvan teknologian lisääntyvä käyttö vaikuttaa sukupuolten tasa-arvoon työmarkkinoilla, mukaan lukien alustataloudessa työskentelevien naisten ja miesten työolot, työnteon mallit sekä työ- ja yksityiselämän tasapaino, ja esitetään tärkeimmät sääntelyn haasteet näillä aloilla,

KEHOTTAJAA JÄSENVALTIOITA niiden toimivallan mukaisesti sekä kansalliset olosuhteet ja työmarkkinaosapuolten rooli ja riippumattomuus huomioon ottaen

10. toteuttamaan konkreettisia toimia tietoisuuden lisäämiseksi sukupuolten tasa-arvoon liittyvistä kysymyksistä tekoälytutkimuksessa ja kaikilla aloilla, joilla tekoälyä suunnitellaan, kehitetään ja käytetään, sekä tehostamaan kaikkien asiaankuuluvien toimijoiden toimia monialaisen toimintatavan omaksumiseksi tekoälytutkimuksessa,
11. vastaamaan alustatalouden työtä tekevien ihmisten tarpeisiin toimenpiteillä, joilla lievennetään covid-19-pandemian vaikutuksia talouteen ja yhteiskuntaan sekä itsenäisiin ammatinharjoittajiin, kiinnittäen erityistä huomiota naispuolisiin alustatalouden työntekijöihin,
12. tehostamaan toimia, joilla pyritään saavuttamaan naisten ja miesten tasapainoinen edustus tekoälytyökalujen kehittämiseen ja käyttöönottoon liittyvissä ammateissa ja tekoälytutkimuksessa. Harkittavia toimia voivat olla seuraavat:
 - a) Kannustetaan tyttöjä ja nuoria naisia, myös heikommista lähtökohdista tulevia, opiskelemaan digitaalisia taitoja ja saavuttamaan osaamista ohjelmoinnissa perusasteen ja toisen asteen opinnoissaan ja tuetaan heitä näiden taitojen vahvistamisessa, jotta voidaan kaventaa sukupuolten välistä digitaalista kuilua myöhemmissä elämänvaiheissa.
 - b) Kannustetaan tyttöjä ja nuoria naisia, myös heikommista lähtökohdista tulevia, valitsemaan kouluttautuminen ja urapolku STEM-aloilla², tieto- ja viestintätekniikka ja tekoäly mukaan luettuina, ja tarjotaan heille tarvittavat resurssit ja tuki sekä edistetään naisten roolimalleja tällä alalla.

² Science – luonnontieteet, Technology – teknologia, Engineering – insinööritieteet ja Mathematics – matematiikka.

- c) Sisällytetään etiikka ja sukupuolten tasa-arvonäkökulma STEM-opintoihin ja tekoälyn koulutusohjelmiin, jotta voidaan lisätä tietoisuutta tasa-arvoulottuvuudesta.
- d) Jatketaan tekoälyn kehittämistä ja käyttöä koskevaa tutkimusta painottaen erityisesti ihmisen suorittaman valvonnan tarvetta, oikeudellisia vaikutuksia, mukaan lukien vaikutukset perusoikeuksiin ja -vapauksiin, sosiaalisia näkökohtia, myös sukupuolten tasa-arvon kannalta, sekä eettisiä näkökohtia ja syrjintäriskiä.
- e) Tuetaan naisten ja miesten uudelleen koulutusta, täydennyskoulutusta ja elinikäistä oppimista, jotta he voivat saavuttaa edistyneet digitaaliset taidot, joita edellytetään monissa työpaikoissa; jotta ura datatieteen ja tekoälyn parissa olisi helpommin kaikkien ulottuvilla ja digiosaamisvaje korjautuisi, mukaan lukien pyrkimys varmistaa yhtäläiset mahdollisuudet työelämän siirtymien yhteydessä.
- f) Toteutetaan erityisiä toimenpiteitä, joilla ehkäistään ja torjutaan syrjintää, häirintä mukaan lukien, koulutusympäristöissä ja työpaikoilla, erityisesti aloilla, joilla tekoälyä suunnitellaan, kehitetään ja käytetään.
- g) Toteutetaan erityisiä toimenpiteitä, joilla helpotetaan työntekijöiden asianmukaisen työ- ja yksityiselämän tasapainon saavuttamista tekoälyä kehittävässä organisaatioissa ja digitalisaatiota hallinnointitarkoituksiin käyttävissä organisaatioissa, myös verkkoalustoilla.
- h) Rikotaan lasikatto³ työpaikoilla ja elinkeinoelämässä, myös toimenpiteillä, joilla varmistetaan, ettei tekoäly ylläpidä lasikattoa, mukaan lukien palvelukseenottovaiheessa.

³ Keinotekoiset ja näkymättömät esteet, jotka hankaloittavat naisten pääsyä organisaation ylimpiin päätöksenteko- ja johtotehtäviin sekä julkisella että yksityisellä sektorilla kaikilla aloilla (EIGE, 2021).

- i) Pyritään varmistamaan, että kun tekoälyä käytetään henkilöstöhallinnossa, se edistää avoimuutta ja sukupuolten tasa-arvoa erityisesti palkkojen, koulutuksen, ylennysten ja uralla etenemisen osalta.
 - j) Parannetaan tekoälyn parissa toimivan näkymättömän työvoiman⁴, josta yli puolet on naisia, työoloja, tunnistetaan alalla vallitseva eriarvoisuus ja pyritään poistamaan sukupuolten palkkaerot ja muut sukupuolten epätasa-arvon muodot kaikilla tekoälyn aloilla, sekä
 - k) Tutkitaan tapoja käyttää tekoälyä työolojen parantamiseen ja rutiinitoimintojen vähentämiseen esimerkiksi henkilökohtaisten ja kotitalouspalvelujen, terveydenhuollon ja koulutuksen aloilla.
13. jatkamaan toimia algoritmien avoimuuden (*algoritmitietoisuus*)⁵ varmistamiseksi tekoälyn käytössä. Toteutettavia toimia voivat olla seuraavat:
- a) Varmistetaan sukupuolten tasapuolinen edustus suunniteltaessa algoritmeja, erityisesti työelämän menettelyihin ja päätöksentekoon tarkoitettuja algoritmeja, myös puuttumalla historiallisesti vinoutuneisiin syöttötietoihin liittyvään ongelmaan, samalla kun varmistetaan ihmisen suorittaman valvonnan ja hallinnoinnin riittävyys, myös palvelukseenottovaiheessa sekä suorituskyvyn ja käyttäytymisen arvioinnissa.

⁴ Naiset ja tietyt marginalisoituneet ryhmät tuovat merkittävää lisäarvoa tekoälyalalle. Heidän panoksensa on kuitenkin selvästi aliarvostettu suhteessa heidän tuottamaansa tietämykseen. Tekoälyteollisuus ei tarjoa työpaikkoja ainoastaan korkeasti koulutetulle työvoimalle vaan se käsittää myös matalan palkkatason työpaikkoja. Näissä tehtävissä työskentelevät naiset ja miehet, joita kutsutaan yleensä tekoälyalan näkymättömäksi työvoimaksi, suorittavat koneoppimisen algoritmien opettamiseen liittyviä tukitehtäviä (esim. tunnisteiden lisääminen) (EIGE, 2021).

⁵ Algoritmien avoimuus on olennaisen tärkeää vastuullisen ja oikeudenmukaisen päätöksenteon varmistamisen kannalta. Algoritmit ohjaavat tapaa, jolla tietoihin pääsee käsiksi verkossa, aina erilaisista tekoälysovelluksista hakukoneiden tulosten järjestykseen. Tällä on suuria vaikutuksia kuluttajien ja yritysten näkökulmasta esimerkiksi verkkoalustoilla. Algoritmien avoimuuden perusteellinen ymmärtäminen on olennaisen tärkeää tietoon perustuvan päätöksenteon kannalta. Algoritmien avoimuus lisää myös tietoisuutta tekoälyalgoritmien mahdollisista kielteisistä vaikutuksista sosiaaliseen dynamiikkaan (tässä tapauksessa naisten ja miesten välisiin valtasuhteisiin) (Euroopan komissio, 2020).

- b) Edistetään algoritmeihin perustuvan seurannan ja arvioinnin avoimuutta sekä algoritmeihin perustuvassa työnjaon ja tehtävien osoittamisen hallinnoinnissa käytettävien kriteerien avoimuutta työympäristöissä, jotta voidaan parantaa niiden henkilöiden saatavilla olevaa tietoa, joiden oikeuksiin ja etuihin algoritmeihin perustuva hallinnointi voi vaikuttaa, ja varmistaa naisten ja miesten yhtäläinen kohtelu ja asema.
 - c) Lisätään työntekijöiden, heidän edustajiensa ja asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten tietoisuutta algoritmien roolista työn hallinnoinnissa ja varmistetaan asiaankuuluvan tiedon saatavuus, sekä
 - d) Estetään hoitovelvoitteita omaavien työntekijöiden epäedullinen kohtelu, joka johtuu siitä, että näitä velvoitteita ei ole otettu asianmukaisesti huomioon suunniteltaessa algoritmeja työhön liittyvien velvollisuuksien jakoa varten.
14. jatkamaan alustatalouden työn kansallisen institutionaalisen ja oikeudellisen kehyksen analysointia, ottaen huomioon tekoälyn merkittävä rooli tässä yhteydessä, varmistamaan, että tässä analyysissä otetaan huomioon sukupuolinäkökulma, ja kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että puututaan mahdolliseen oikeudelliseen tyhjiöön ja epävarmuuteen, jotka liittyvät alustatalouden työtä tekevien henkilöiden työsuhteen laatuun, jotta voidaan parantaa heidän työolojaan ja välttää epävarmojen työsuhteiden lisääntyminen, ottaen samalla huomioon alustojen heterogeenisyys.
15. lisäämään toimia sosiaalisen suojelun saatavuudesta työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien kannalta annetun neuvoston suosituksen 2019/C 387/01 täytäntöön panemiseksi.
16. toteuttamaan konkreettisia toimia syrjinnän ehkäisemiseksi ja puuttumaan vinoutumiin kaikissa tekoälyjärjestelmissä ja -algoritmeissa.

KEHOTTAU EUROOPAN KOMISSIOTA JA JÄSENVALTIOITA niiden toimivallan mukaisesti sekä jäsenvaltioiden kansalliset olosuhteet ja työmarkkinaosapuolten rooli ja riippumattomuus huomioon ottaen

17. vahvistamaan sukupuolten tasa-arvoa edistävien EU:n politiikkojen ja digitaalista siirtymää koskevien EU:n politiikkojen välistä yhteyttä ja varmistamaan sukupuolinäkökulman järjestelmällisen integroimisen tekoälypolitiikkoihin siten, että pyritään erityisesti kannustamaan tyttöjä ja naisia osallistumaan ja työskentelemään tekoälytutkimuksen alalla ja kaikilla niillä aloilla, joilla tekoälyä suunnitellaan, kehitetään ja käytetään.
18. suunnittelemaan, toteuttamaan ja seuraamaan kohdennettuja toimenpiteitä sukupuolistereotyyppien poistamiseksi tekoälyn yhteydessä, jotta voidaan varmistaa sukupuolten tasa-arvo tällä alalla. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi seuraavat:
 - a) Toimenpiteet sukupuolinäkökulman sisällyttämiseksi tekoälyalaan edistämällä sukupuolten tasapainoista edustusta tutkimuksessa ja koulutuksessa sekä sellaisten työpaikkojen työllisyydessä, joihin liittyy työskentely tekoälyalalla. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä henkilöstöhallinnon yksiköiden tietoisuuden lisäämiseen tekoälytyökalujen käytön hyödyistä niiden työssä ja myös mahdollisista riskeistä, jotta voidaan ehkäistä sukupuolittumista ja mahdollisia syrjiviä käytäntöjä ja puuttua niihin.
 - b) Toimenpiteet, joilla tuetaan sukupuolten tasa-arvoa ja sukupuolistereotyyppien koskevan koulutuksen tarjoamista tekoälyn asiantuntijoille, mukaan lukien tekoälytutkimukseen ja tekoälyn suunnitteluun, kehittämiseen ja käyttöön osallistuvat henkilöt.
 - c) Toimenpiteet sukupuolisensitiivisen tutkimuksen ja kehittämisen edistämiseksi tekoälyn ja erityisesti koneoppimisen alalla, sekä
 - d) Toimenpiteet, joilla kehitetään ohjeita ja välineitä datan sukupuolisensitiivisestä käytöstä koneoppimisjärjestelmiä opetettaessa ja tehdään niitä tunnetuksi.

19. edistämään kumppanuuksia ja yhteistyötä samanmielisten maiden ja työmarkkinaosapuolten kanssa sekä digitaali-alalla, erityisesti tekoälyalalla, mukaan lukien tieto- ja viestintätekniikan ala, toimivien yritysten ja elinkeinoelämän organisaatioiden kanssa sekä media-alan ja sosiaalisen median yritysten ja kaikkien muiden asiaankuuluvien alojen kanssa, mukaan lukien terveydenhuolto, koulutus, tekniikka, rahoitus ja maatalous, jotta voidaan järjestelmällisesti edistää sukupuolten tasa-arvoa digitalisaation ja erityisesti tekoälyn yhteydessä,
20. tehostamaan toimia, joilla puututaan järjestelmällisesti datan vinoutumiseen työllisyystietojen keräämisessä asianmukaisissa yhteyksissä, joissa tekoälyä käytetään, jotta voidaan estää sukupuolten eriarvoisuuden jatkuminen työmarkkinoilla ja niiden ulkopuolella. Data olisi eriteltävä sukupuolen ja iän mukaan ottaen huomioon intersektionaalinen näkökulma.
21. tehostamaan toimia sekä horisontaalisen että vertikaalisen sukupuolenmukaisen eriytymisen torjumiseksi työmarkkinoilla.

KEHOTTAU EUROOPAN KOMISSIOTA

22. jatkamaan toimiaan sukupuolistereotyyppien torjumiseksi tekoälyyn liittyvillä aloilla.
23. jatkamaan toimiaan sen varmistamiseksi, että EU:n tason tekoälypolitiikoissa otetaan huomioon sukupuolten tasa-arvonäkökohdat tekoälyn suunnittelussa, kehittämisessä ja käytössä samalla, kun kiinnitetään erityistä huomiota tarpeeseen poistaa sukupuolistereotyyppiset oletukset.
24. varmistamaan tekoälyn suunnittelua, kehittämistä ja käyttöä sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta koskeva asianmukainen lisätutkimus, myös rahoituksen avulla, kiinnittäen erityistä huomiota intersektionaaliseen syrjintään ja ottaen huomioon Euroopan tasa-arvoinstituutin tutkimuksen.

Viiteasiakirjat

1. EU:n toimielinten väliset

Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari

https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_fi.pdf

2. EU:n lainsäädäntö

Neuvoston direktiivi 2004/113/EY, annettu 13 päivänä joulukuuta 2004, miesten ja naisten yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta tavaroiden ja palvelujen saatavuuden ja tarjonnan alalla (*EUVL L 373, 21.12.2004, s. 37–43*)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/54/EY, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2006, miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa (uudelleenlaadittu toisinto) (*EUVL L 204, 26.7.2006, s. 23–36*)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1158, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, vanhempien ja omaistaan hoitavien työ- ja yksityiselämän tasapainottamisesta ja neuvoston direktiivin 2010/18/EU kumoamisesta (*EUVL L 188, 12.7.2019, s. 79–93*)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241 elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (*EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17–75*)

3. Neuvosto

Kaikki sukupuolten tasa-arvosta ja muista asiaan liittyvistä aiheista annetut neuvoston päätelmät, etenkin seuraavat:

- Neuvoston päätelmät "Kohti osallistavampia työmarkkinoita" (7017/15)
- Neuvoston päätelmät "Naisten ja miesten osaamisen parantaminen EU:n työmarkkinoilla" (6889/17)
- Neuvoston päätelmät "Tehokkaampia toimia sukupuolenmukaisen horisontaalisen eriytymisen vähentämiseksi koulutuksessa ja työelämässä" (15468/17)
- Neuvoston päätelmät "Sukupuolten palkkaerojen poistaminen: keskeiset politiikat ja toimenpiteet" (10349/19)
- Neuvoston päätelmät hyvinvointitaloudesta (13432/19)
- Päätelmät sukupuolitasa-arvoisista talouksista EU:ssa: Tuleva kehitys: Pekingin toimintaohjelman 25 täytäntöönpanovuoden arviointi (14938/19)
- Neuvoston päätelmät työhyvinvoinnin parantamisesta (8688/20)
- Neuvoston päätelmät "Sukupuolten välisten palkkaerojen kaventaminen: palkkatyön ja palkattoman hoitotyön arvostaminen ja jakautuminen" (13584/20)
- Neuvoston päätelmät covid-19:n sosioekonomisista vaikutuksista sukupuolten tasa-arvoon (8884/21)

4. Puheenjohtajakolmikko

Puheenjohtajakolmikon (Saksa, Portugali ja Slovenia) allekirjoittama julistus sukupuolten tasa-arvosta (heinäkuu 2020)

5. Euroopan komissio

Komission 26. huhtikuuta 2017 esittämä tiedonanto: "Työssäkäyvien vanhempien ja omaisiaan hoitavien työ- ja yksityiselämän tasapainottamisen tukemista koskeva aloite" (COM(2017) 252 final)

Tiedonanto "Digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelma 2021–2027 – Koulutuksen mukauttaminen digitaaliaikaan" (COM(2020) 624 final)

Vuoden 2021 kertomus naisten ja miesten tasa-arvosta Euroopan unionissa (6774/21)

Tasa-arvon unioni: sukupuolten tasa-arvostrategia 2020–2025 6678/20. (Komission viite: COM(2020) 152 final)

Tiedonanto "Vahva sosiaalinen Eurooppa oikeudenmukaisten siirtymien toteuttamiseksi" (COM(2020) 14 final)

Tiedonanto "Euroopan osaamisohjelma kestävän kilpailukyvyn, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja selviytymis- ja palautumiskyvyn tueksi" (COM(2020) 274 final)

Euroopan komissio 2020: Labour Market and Wage Developments in Europe, Annual Review 2020. (Ks. 2443/-6771).

Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskeva toimintasuunnitelma (6649/21 + ADD 1 + ADD 2)

Valkoinen kirja tekoälystä – Eurooppalainen lähestymistapa huippuosaamiseen ja luottamukseen (COM(2020) 65 final).

Naisten ja miesten yhtäläisiä mahdollisuuksia käsittelevän neuvoa-antavan komitean lausunto tekoälystä ja sukupuolten tasa-arvoon liittyvistä mahdollisuuksista ja haasteista (18. maaliskuuta 2020)

6. Euroopan parlamentti

Päätöslauselma "Tekoälyä, robotiikkaa ja niihin liittyvää teknologiaa koskevien eettisten näkökohtien kehys" P9_TA(2020)0275

7. Euroopan tasa-arvoinstituutti

Gender Equality and the socio-economic impact of the COVID-19 pandemic, 2021. (8878/21 ADD1)

"Artificial intelligence, platform work and gender equality" 13976/21 ADD 1.

"Gender Equality Index 2020: Digitalisation and the future of work," 2020.

<https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2020-digitalisation-and-future-work>

8. Euroopan unionin perusoikeusvirasto

Data quality and artificial intelligence – mitigating bias and error to protect fundamental rights (2019)

#BigData: Discrimination in data-supported decision making (2018)

9. Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiö (Eurofound):

"Regulations to address work–life balance in digital flexible working arrangements", New forms of employment series, 2020

"Telework and ICT-based mobile work: Flexible working in the digital age", New forms of employment series, 2020

https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef19028en.pdf

"Platform economy: Developments in the COVID-19 crisis", 2020

<https://www.eurofound.europa.eu/data/platform-economy/dossiers/developments-in-the-covid-19-crisis>

"Labour market change: Trends and policy approaches towards flexibilisation, Challenges and prospects in the EU series", 2020

10. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea

"Etätyö ja sukupuolten tasa-arvo – edellytykset sille, ettei etätyö lisää palkattoman hoiva- ja kotityön epätasaista jakautumista naisten ja miesten välillä ja että sen avulla voidaan edistää sukupuolten tasa-arvoa" (SOC/662-EESC-2020)

11. Yhdistyneet kansakunnat

Pekingin julistus ja toimintaohjelma (YK:n toimintaohjelma sukupuolten tasa-arvon ja naisten vaikutusvallan lisäämiseksi)

Kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskeva YK:n yleissopimus

Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030 kestävän kehityksen tavoite 5.4

12. Muut

OECD, "Women at the core of the fight against Covid-19 crisis", OECD:n politiikkatoimet koronavirusta vastaan (covid-19). 1.4.2020 julkaistu versio

<https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/women-at-the-core-of-the-fight-against-covid-19-crisis-553a8269/#biblio-d1e2093>.

Euroopan neuvoston suositus CM/Rec(2019)1 seksismin ehkäisemisestä ja torjumisesta

Puheenjohtajan päätelmät "Sukupuolten tasa-arvo, nuoret ja digitalisaatio", 6. joulukuuta 2018 (asiak. 15308/18)
